

Inför husbyggnation på Målajord

Arkeologisk schaktningsövervakning 2022

Målajord (L1954:6986), Målajord 1:10, Söraby socken,
Växjö kommun, Kronobergs län, Småland

Cecilia Ring

Arkeologisk rapport 2022:20

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Inför husbyggnation på Målajord

Arkeologisk schaktningsövervakning 2022

Målajord (L1954:6986), Målajord 1:10, Söraby socken,
Växjö kommun, Kronobergs län, Småland

Författare
Copyright
Redaktion
Kartor

Cecilia Ring
Kalmar läns museum 2022
Johan Åstrand, Stefan Siverud
Publicerade i enlighet med tillstånd
507-98-2848 från Lantmäteriverket
Kalmar läns museum
1400-352X

Förlag
ISSN

Abstract

Keywords: Målajord, settlement, prehistoric graves

During one day in April 2022, Museum archaeology Southeast/Kalmar County Museum carried out an archaeological excavation through shaft monitoring on the property Målajord 1:10 just northwest of Rottne in the municipality of Växjö. The monitoring was made due to house construction.

Settlement remains have been found in a connecting area east of the construction site. Just north of the current area are two grave cairns

During the excavation, no prehistoric or historical finds or structures were found.

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och frågeställningar	12
Metod och genomförande	13
Resultat	14
Tolkning & åtgärdsförslag	16
Referenser	17
Tekniska och administrativa uppgifter	18
Bilagor	19

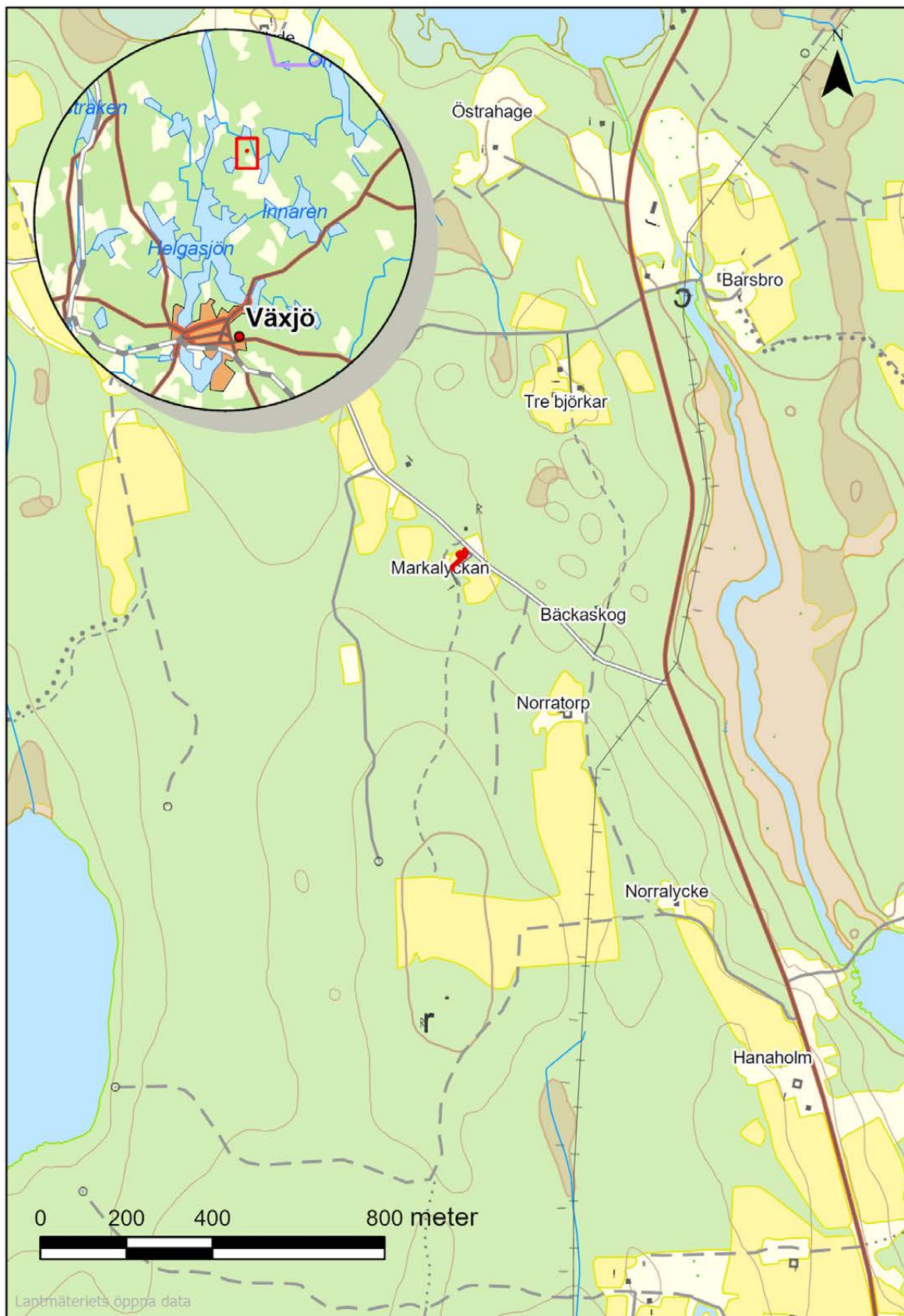
Sammanfattning

Under en dag i april 2022 genomförde Museiarkeologi sydost/ Kalmar läns museum en arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning på fastigheten Målajord 1:10 strax nordväst om Rottne i Växjö kommun (fig. 1).

I närområdet har man tidigare funnit spår efter en boplatz öster om den nu planerade tomten och

strax norr om den planerade exploateringen är sedan tidigare två gravrösen registrerade.

Vid schaktövervakningen påträffades inga förhistoriska eller historiska fynd eller konstruktioner och arbetet med husbyggnationen och tillhörande ledning kunde fortsätta utan ytterligare antikvariska insatser.

Figur 1. Platsen för Målajord 1:10 norr om Växjö.

Inledning

Med anledning av det skulle grävas för nybyggnation av hus samt tillhörande VA-ledning på Målajord 1:10, Växjö kommun, Kronobergs län så genomförde Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum en arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning den 25 april 2022.

Enligt uppgift i Fornsök har man tidigare på andra sidan vägen, i förhållande till den aktuella tomten, observerat härdar och mörkfärgningar i samband med matjordstäkt. Lämningarna har tolkats tillhöra en boplats, L1954:6986. Precis norr om boplatsen är två rösen registrerade, L1954:7412 och L1954:8004.

Topografi och fornlämningsmiljö

Det aktuella exploateringsområdet låg inringat av de tre sjöarna Tjuresdalsjön, Öjaren och Söraby-sjön i Kronobergs län norr om Växjö. Landskapet består av en kuperad skog, oftast barrskog, och i mindre omfattning av jordbruksbygd. Fornlämningarna i närområdet består främst av gravar i form av hällkistor, rösen och stensättningar, se fig 2 samt tabell 1. Inom Söraby socken är ensamliggande gravrösen en framträdande fornlämningskategori. Söder om Målajord finns också stora områden med fossil åkermark. Fornlämningsbilderna är typiska för den centrala delen av Varend med gravar och skålgropslokaler som i regel är belägna inom områden med fossil åkermark (Alering 2010; Skoglund 2005:70f).

Undersökningsområdet låg intill boplats L1954:6986, där man i samband med att man tog bort matjord upptäckte fyra härdar och ett 20-tal mörkfärgningar som tolkades som stolphål. Dock kunde man inte begränsa utbredningen på boplatsen och ingen arkeologisk

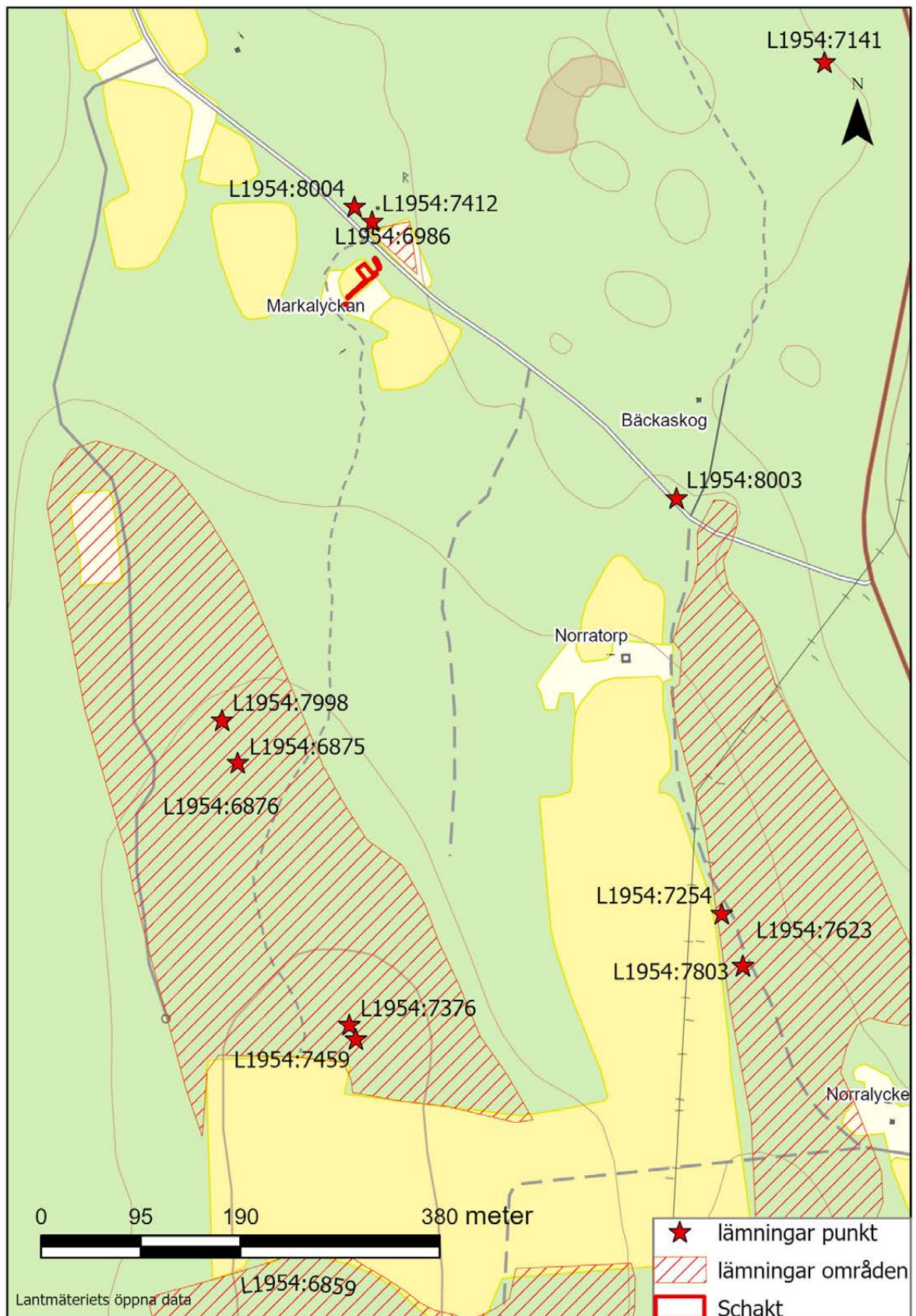
undersökning genomfördes vid tillfället. Strax norr om boplatsen är två gravrösen registrerade, L1954:7412 och L1954:8004. Rösena var mellan 8 och 16 meter i diameter och 0,8–2 meter höga. För det mindre av dem är det något osäkert om det är ett gravröse eller ett odlingsröse.

Få arkeologiska undersökningar har genomförts i socknen. I den södra delen av Söraby socken, i samband med en ombyggnation av väg 897 delen Sandsbro–Stockekvarn, genomfördes 1999 arkeologiska undersökning på flera platser. Undersökningarna berörde bland annat fossil åkermark som gav dateringar från bronsålder och fram till historisk tid. En senneolitisk hällkista undersöktes och även ett gravröse från äldre bronsålder samt två stensättningar (Martén & Nylén 2003; Högrell 2002). Vid Stockekvarn, intill Helgasjön, undersöktes ett gravfält med gravar från äldre och mellersta järnålder samt boplatslämningar från äldre järnålder och stenålder (Lindman 2003).

Lämningsnr	Fornlämningstyp
L1954:6859	Område med fossil åkermark
L1954:6875	Röse
L1954:6876	Område med fossil åkermark
L1954:6986	Boplats
L1954:7141	Stensättning
L1954:7254	Stenkammargrav
L1954:7376	Stensättning

Tabell 1. Fornlämningstabell.

Lämningsnr	Fornlämningstyp
L1954:7412	Röse
L1954:7459	Röse
L1954:7623	Område med fossil åkermark
L1954:7803	Vägmärke
L1954:7998	Röse
L1954:8003	Röse
L1954:8004	Röse

Figur 2. Fornlämningar i området kring Målajord 1:10 samt platsen för schaktningsövervakningen.

Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen var enligt Länsstyrelsens förfrågningsunderlag att *”med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera och om möjligt avgränsa fornlämningen”*. Syftet var att undersöka och dokumentera eventuella under mark dolda kontexter och eventuellt kunna begränsa boplat L1954:6986 i väster. Om anläggningar påträffades var avsikten att försöka datera dessa genom ¹⁴C-analys.

Strax norr om platsen finns även de två rösen L1954:7412 och L1954:8004 registrerade. Flera tidigare undersökningar i länet har visat att boplatslämningar ofta förekommer i anslutning till rösen belägna på höjdparter som tex kvarteret Seglaren i Växjö (Åstrand 2004).

Metod och genomförande

Schaktningsövervakningen omfattade enligt förfrågningsunderlag ytan för det planerade bostads-
huset samt tillhörande VA-ledning. Avbaningen
genomfördes enligt gängse metod där förna och
matjord togs bort skiktvis under övervakning av
arkeolog. De schaktningsövervakade ytorna mät-
tes in med GPS och beskrevs.

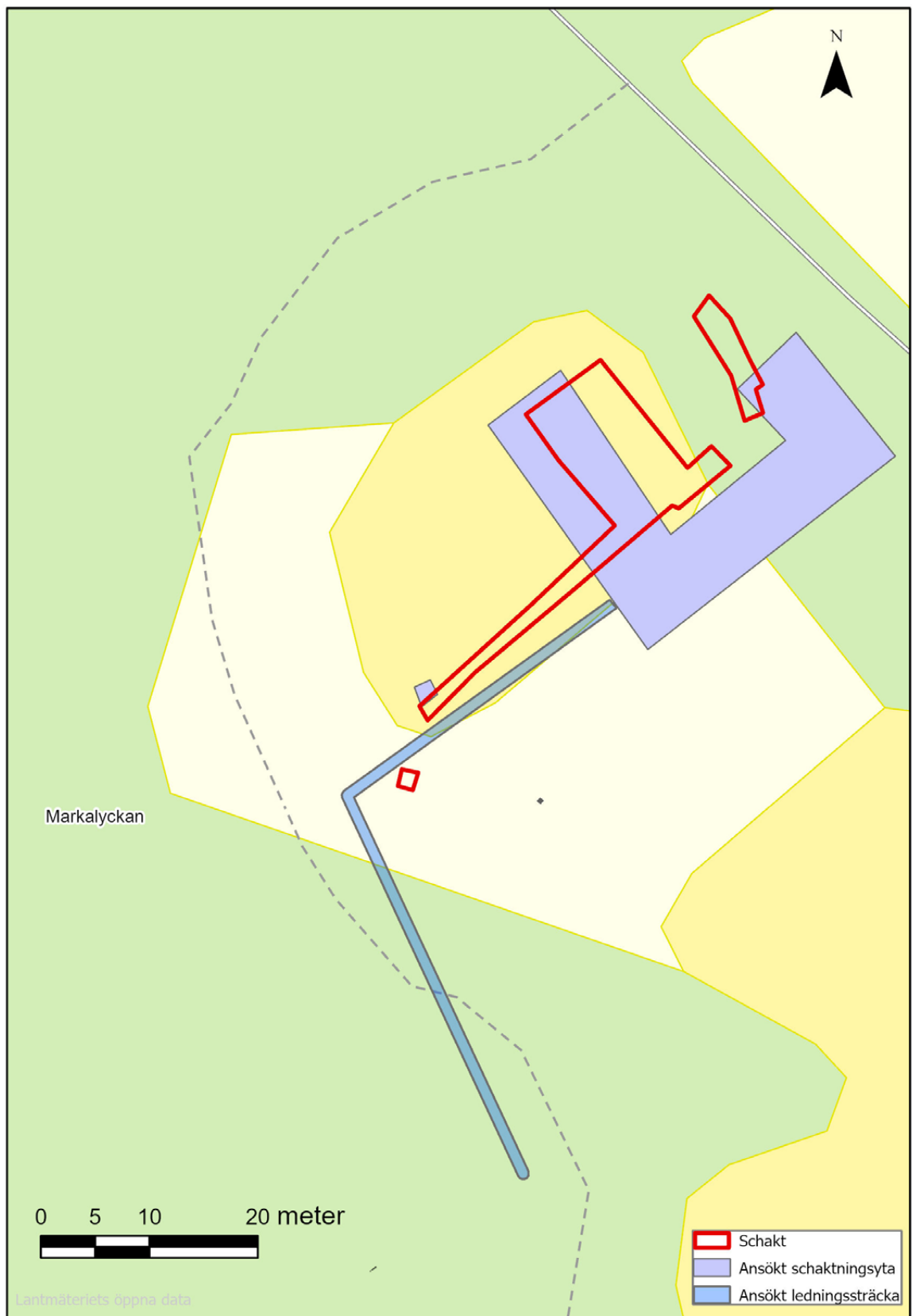
Schaktet för VA-ledningen kom att bli kortare än
planerat då det var ändrade förutsättningar för
anslutningen till befintligt VA-system.

Resultat

Läget för de schaktade ytorna kom att skilja sig från de ytor man sökt och fått tillstånd till i Länsstyrelsen beslut. Främst var det ändrade förutsättningar för arbetena med Va-ledningarna. Den schaktade ytan omfattade en 206 m² stor yta och utgjordes av grunden till bostadshuset samt VA-ledningar (fig. 3). Platsen hade innan undersökningen använts till betesmark.

Matjordslagret varierade mellan 0,20 och 0,45 m. Underliggande horisont bestod av siltblandad morän med inslag av större, 0,5–1,5 meter stora stenar.

Inom de schaktningsövervakade ytorna påträffades inte några under mark dolda anläggningar.

Figur 3. De ytor som togs upp vid schaktningsövervakningen markerade i rött och de av Länsstyrelsen beslutade ytorna i lila.

Tolkning & åtgärdsförslag

Inga under mark dolda arkeologiska kontexter påträffades inom det aktuella området. Den boplats som låg intill de berörda ytorna har sannolikt haft sin begränsning öster om den nu undersökta ytan. På både 1950-tals och 1980-tal-sekonomen låg området inom brukad åker/

hagmark. På den östra sidan av vägen intill den registrerade boplatsen noterades röjningsrösen av okänd ålder. Inga ytterligare arkeologiska insatser föreslås. Beslut fattas av Länsstyrelsen i Kronoberg.

Figur 4. Schaktet för huskroppen fotograferat från SSV.

Referenser

- Alering, Å., 2010. Fossilt landskap i modern tid. Fornlämningsmiljöer i småländsk skogsmark. Smålands museum rapport 2010:15.
- Högrell, L. 2002. Åkern och evigheten. Frågeställningar och inledande resonemang. *Tidskrift. Arkeologi i sydöstra Sverige* 2002:2.
- Lindman, G. 2003. *Vid Helgasjöns strand: arkeologisk undersökning av gravar och boplatslämningar: Småland, Växjö kommun, Söraby socken, Stockekvarn, RAÄ 11*. Kungsbacka: UV Väst, Riksantikvarieämbete
- Martén, E & Nylén A. 2003. *Hällkista samt fossil åkermark med gravar längs Rottnevägen: RAÄ 175, 206 m.fl.: Gårdsby socken, Växjö kommun: särskild arkeologisk undersökning*. Växjö: Smålands museum
- Skoglund, P., 2005. Vardagens landskap – lokala perspektiv på bronsålderns materiella kultur. *Acta Archaeologica Lundensia Series in 8°* No 49.
- Åstrand, J. 2004. Tretton långhus och en begravning – arkeologi i kv. Seglaren. Smålands museum rapport 2004:11.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-235-2022
Kalmar läns museums dnr:	33-42-2022
Projektnummer KLM:	A2235
Uppdragsgivare:	Fredrik Hansson. Målajord 1:10
Landskap:	Småland
Kommun:	Växjö kommun
Socken:	Söraby socken
Fastighet:	Målajord 1:10
Fornlämningsnr:	L1954:6986
X koordinat:	6323593 (N)
Y koordinat:	491326 (E)
Latitud:	57 055 679
Longitud:	14 856 999
M ö h:	185 m ö h
Fältarbetstid:	2022-04-25
Antal arbetsdagar:	1 dagar
Personal:	Cecilia Ring
Foto, Du-nummer:	Du391_001-003
Fyndnummer:	Inga fynd påträffades
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	GPS. Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder.	20
---	----

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder

Fotolista digitala bilder

Landskap: Småland

Socken: Söraby socken, Kronober

Fastighet: Målajord 1:10

2022

DU 391

Nr	Motiv	Från	Datum
1	Undersökningsytan för huset.	N	2022-04-25
2	Undersökningsytan för huset	VSV	2022-04-25
3	Undersökningsytan för huset	SSV	2022-04-25

Du391_003

Du391_001

Du391_002

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

